

Pokud pečující osoba není schopna poskytnout dítěti fyzickou a psychickou blízkost, není ve svém chování konzistentní nebo dítě psychicky či fyzicky ohrožuje, vyvinou se u dítěte poruchy ve vytváření citového pouta.

Následky poruch attachmentu mohou být:

„*Neviditelné*“, skryté následky poruch attachmentu:

Závažné poškození vývoje některých struktur mozku

„*Viditelné*“ následky poruch attachmentu:

Problémy ve vztazích s druhými lidmi

Somatické problémy

Emoční problémy

Poruchy chování

Poruchy učení

Problémy v sebepojetí

Co je to attachment?

informace pro veřejnost

Bližší informace o problematice attachmentu včetně informací o osobách a organizacích, které poskytují pomoc a podporu dětem s poruchami attachmentu a jejich pečujícím osobám, naleznete na stránkách:

www.pravonadetstvi.cz

Pojem attachment (do češtiny bývá překládán jako vztahová vazba či citové pouto) označuje výlučný vztah mezi dítětem a osobou, která o něj pečuje. Schopnost dítěte vytvářet citové pouto patří mezi základní biologické instinkty novorozence.

Pro svůj harmonický vývoj dítě potřebuje přítomnost jedné blízké a bezpečné osoby. Přítomnost jedné blízké a bezpečné osoby zaručuje přežití dítěte, odstraňuje jeho strach a umožňuje mu plně rozvinout intelektový a emoční potenciál.

Citové pouto se vyvíjí v prvních pěti letech života dítěte, přičemž klíčových je prvních devět měsíců života dítěte. Typ citové vazby určuje, jak bude dítě po zbytek života vnímat sama sebe, svět a lidi, kteří v něm žijí; zda bude jednou schopno studovat a pracovat, jaké budou jeho partnerské vztahy a zda bude jednou dobře vychovávat své vlastní děti.

Podle toho, jak se pečující osoba k dítěti chová, rozlišujeme 4 typy attachmentu:

Zdravý/bezpečný attachment

- Pečující osoba je dítěti stále na blízku, na potřeby dítěte reaguje rychle a spolehlivě
- Pečující osoba dává dítěti najevo lásku a přijetí, dítě se s ní cítí být v bezpečí
- Ostatní lidi vnímá jako spolehlivé, důvěryhodné a ochotné pomáhat
- Svět je pro něj místem, které je bezpečné, chce ho prozkoumat a má zájem učit se nové věci – nepochybuje o tom, že ti, kteří o něj pečují, mu vždy pomohou a podpoří ho
- Samo sebe pak vnímá jako dobré, láskyhodné, hodnotné a schopné

Odtahitý/vyhýbavý attachment

- Pečující osoba je dítěti k dispozici, ale udržuje si fyzický a/nebo emocionální odstup
- Pečující osoba na něj reaguje dobře, jen pokud toho „nechce příliš“
- Dítě se na první pohled může zdát samostatné a nezávislé, spoléhá se především samo na sebe, jeho požadavky nejsou velké
- Hůře se však vyrovnává s vlastními emocemi, špatně rozpoznává své potřeby, nerozumí dobře citovým pohnutkám druhých lidí
- Svět je pro něj místem, které je bezpečné, chce ho prozkoumat a má zájem učit se nové věci – snaží se však vyhýbat emocím a svému vnitřnímu světu, potlačuje své potřeby, potlačuje a skrývá pocity strachu nebo zranění a má tendence je nahrazovat lhostejností a nezájmem

Úzkostný/ambivalentní attachment

- Pečující osoba není k dispozici stále, tj. poskytuje sice dítěti fyzickou a/nebo psychickou blízkost, ale její chování není předvídatelné
- Období blízkosti se střídají s obdobími její fyzické či psychické nepřítomnosti
- Dítě se nemůže spolehnout na to, že jeho potřeby budou vždy naplněny, je frustrované a často se zlobí
- Snahou dítěte je získat pozornost pečující osoby za každou cenu, tj. neustále se dožaduje její pozornosti, je přehnaně roztomilé a povídavé, „věší se“ na ni, přehání své pocity a demonstruje svou bezmocnost
- Ostatní lidi vnímá jako nespolehlivé, snaží se proto na nich být co nejméně závislé
- Dítě má malý zájem zkoumat okolní svět a učit se nové věci, touží po lásce, blízkosti a pozornosti pečující osoby

Dezorganizovaný attachment

- Pečující osoba není dítěti k dispozici tak, jak by bylo zapotřebí, a navíc je sama zdrojem psychického a/nebo fyzického ohrožení dítěte, případně ho nedokáže před ohrožením uchránit
- Taková osoba může dítě zneužívat, je násilnická, má vážné psychické problémy, zneužívá návykové látky nebo dítě těžce zanedbává
- Dítě „řeší neřešitelné“ – instinktivně hledá u pečující osoby ochranu a bezpečí, ale zároveň se jí bojí
- Dítě je zmatené, vyděšené a depresivní, neví, jak uspokojovat své potřeby
- Svět je pro něj nebezpečným místem, ostatním lidem nedůvěřuje, musí být proto neustále ve střehu
- Dítě je často buď pasivní a uzavřené do sebe, nebo naopak rozzlobené a agresivní